

Les **Rijk Romeins Leven**

Museum **Park Matilo**

Cultuurlijn **Tijd**

Groep **5**

Handleiding voorbereidende les

Rijk Romeins Leven

INHOUD

- Inleiding
- Kader
- Begrippen
- Leerdoelen
- Aansluiting kerndoelen
- De lessen

INLEIDING

In deze voorbereidende lessen maken de leerlingen kennis met het beroep van de archeoloog en met de Romeinse overblijfselen in Nederland. Op die manier worden ze alvast voorbereid op de les *'Rijk Romeins leven'* in Park Matilo. Hieronder staan drie lessen beschreven, elk les duurt ongeveer 10 tot 15 minuten. Je kunt ervoor kiezen alle opdrachten te doen, of om een selectie te maken.

KADER

De les *'Rijk Romeins leven'* is onderdeel van de lessen die Cultuureducatiegroep aansluitend op de erfgoedlessen in de Leidse musea aanbiedt.

BEGRIPPEN

Archeoloog, Romeinen

LEERDOELEN

- De leerlingen maken kennis met het werk van een archeoloog.
- De leerlingen ontdekken dat er in de huidige tijd nog steeds voorwerpen terug te vinden zijn van heel lang geleden.

AANSLUITING KERNDOELEN

- 51: De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- 52: De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer. De vensters van de canon van Nederland dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

Les 1: Oude spullen

Tijdsduur: 10-15 minuten

Materiaal:

1. Voorwerpen van 'vroeger' die de kinderen van thuis hebben meegenomen. Dit mag van henzelf zijn, maar ook bijvoorbeeld van hun familie. Of iets dat ze gevonden hebben.
2. Evt: Een of meerdere vergrootglazen die uitgewisseld kunnen worden per groepje.

Opdracht:

- Verdeel de klas in groepjes van 4.
- De leerlingen leggen in groepjes hun spullen op tafel. Wat zou het oudste voorwerp zijn? En wat het nieuwste? Leg de voorwerpen in volgorde.
- Laat de leerlingen wisselen van voorwerpen en zich het volgende afvragen:
 - o Van wie zou het geweest zijn? (Van een man of een vrouw? Van een volwassene of een kind?)
 - o Is het voorwerp nog helemaal heel? Of is het beschadigd?
 - o Hoe oud zou het voorwerp zijn?
- Laat de leerlingen dit onderling met elkaar bespreken, om de beurt.
- Sluit klassikaal af door een aantal leerlingen over het voorwerp dat zij hebben bestudeerd te laten vertellen.

Afsluiting

Vertel tenslotte dat jullie eigenlijk al een klein beetje zijn bezig geweest als echte archeologen.

Misschien dat een archeoloog uit de toekomst ook wel deze spullen opgraaft en zich afvraagt wat het precies is, en wie het gebruikt heeft.

Les 2: Wat is een archeoloog?

Tijdsduur: 10-15 minuten

Vorbereiding: Uitprinten van de woordkaartjes en de leerlingen verdelen in groepjes van 4.

Materiaal:

- Woordkaartjes (zie bijlage)

Opdracht:

- Deel de stapel woordkaartjes uit.
- Laat de leerlingen weer in groepjes van 4 de woorden selecteren die zij vinden passen bij 'archeoloog'.
- Laat een van de groepjes vertellen welke woorden ze hadden gekozen. Hadden de anderen dat ook, of juist iets anders? Bespreek samen de goede antwoorden.

Eventueel vervolg: Sommige van deze woorden hebben iets te maken met een tijdperk uit de geschiedenis en sommige dingen met de spullen die een archeoloog gebruikt. Kunnen ze de 5 woorden vinden die te maken hebben met de 'uitrusting' van de archeoloog?

Afsluiting:

Bekijk samen nog eens de woorden, en vraag of de leerlingen nu een idee hebben van wat een archeoloog precies doet? Vertel dat ze [morgen/volgende week etc.] samen met een echte archeoloog aan het werk gaan in Park Matilo.

Les 3: De Romeinse Limes

Tijdsduur: 20 minuten

Vorbereiding: Het filmpje van het klokhuis klaarzetten.

Materiaal:

- Klokhuis filmpje over de Romeinse Limes <http://www.hetklokhuis.nl/onderwerp/romeinen>

Opdracht:

- Vertel de leerlingen dat ze vandaag een filmpje gaan bekijken over de Romeinen, zij leefden ook in Nederland.
- In het filmpje kunnen de leerlingen zien hoe dit eraan toen ging.
- Na het bekijken van het filmpje vraag je enkele leerlingen om te vertellen wat hen opviel in het filmpje. Leefden de romeinen anders dan wij nu? Of waren er ook dingen hetzelfde? Zien wij nu nog dingen van de Romeinen terug in onze huidige samenleving?

Afsluiting:

- Vertel de leerlingen dat jullie binnenkort zelf naar zo'n plek gaan waar de Romeinen leefden net zoals in Nijmegen. En laat de leerlingen alvast een foto zien van Park Matilo. Zien ze al dingen op de foto die ze ook in het filmpje zagen?

BIJLAGEN

Prehistorie	Bodemlaag	Notitieblok
Stenen	Graafmachine	Computer
Graf	Schep	Egypte
Schat	Kwastje	Italië
Cultuur	Hamer	Vergrootglas
Geschiedenis	Bril	Handschoenen

Les **Rijk Romeins Leven**
Museum **Park Matilo**
Cultuurlijn **Tijd**
Groep **5**

Handleiding verwerkingsles

Rijk Romeins leven

INHOUD

- Inleiding
- Kader
- Begrippen
- Leerdoelen
- Aansluiting kerndoelen
- De Lessen

INLEIDING

In deze handleiding lees je meer over de verwerkende les op de les '*Rijk Romeins leven*' die in Holland Rijnland voor het basisonderwijs wordt aangeboden. Deze lessen zijn ontwikkeld door Cultuureducatiegroep.

KADER

De les '*Rijk Romeins leven*' is onderdeel van de lessen die Cultuureducatiegroep aansluitend op de erfgoedlessen in de Leidse musea aanbiedt.

BEGRIPPEN

Romeinen

LEERDOELEN

AANSLUITING KERNDOELEN

- 51: De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- 52: De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer. De vensters van de canon van Nederland dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

DE LESSEN

Les 1: De Romeinen

Tijdsduur: 10-15 minuten

Vorbereiding: Printen van de afbeeldingkaartjes en verdelen van de klas in groepjes van 4 leerlingen.

Materiaal: Afbeeldingskaartjes (zie bijlage)

Opdracht:

Welke voorwerpen zijn vondsten uit de Romeinse tijd? “Verzamel” deze en leg ze op een aparte stapel.

4 van de voorwerpen komen uit de Romeinse tijd. Laat elke leerling uit het groepje één van de vier voorwerpen kiezen.

Afsluiting:

Vraag de leerlingen hoe ze deze opdracht vonden. Vonden ze het makkelijk? Wat viel ze op?

Les 2: Romeinse voorwerpen

Tijdsduur: 20 minuten

Materiaal:

- Voor elke leerling een kaartje met een Romeins voorwerp
- Computers met internet + informatieboeken

Opdracht: Een archeoloog is soms echt aan het werk op de locatie zelf, “veldwerk” heet dat, maar daarna moet hij vooral veel onderzoek doen en in de boeken duiken. Kunnen jullie dat ook?

Ga opzoek naar andere leerlingen met hetzelfde onderwerp in de klas. Ga samen op zoek in de boeken en op de computer om meer informatie over het Romeinse voorwerp/onderwerp te vinden.

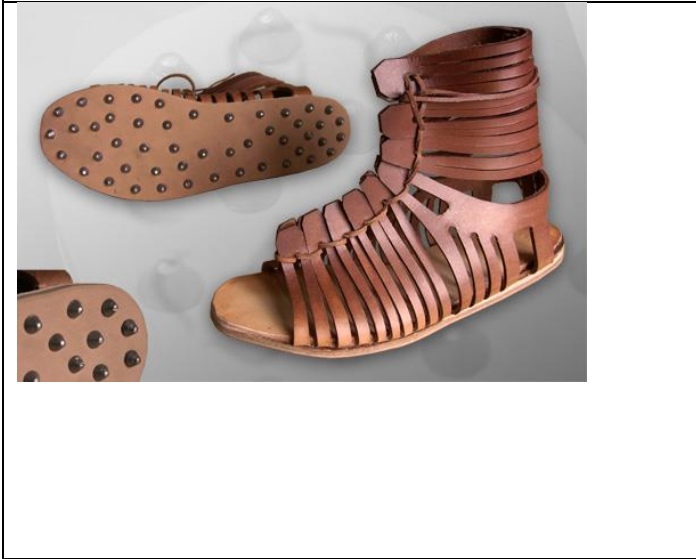
(Je kunt zelf bepalen hoe groot de groepjes moeten worden.)

Afsluiting:

Vertel de leerlingen dat ze goed hun best hebben gedaan als archeologen. Laat nu elk groepje een korte presentatie geven over het voorwerp waar ze onderzoek naar hebben gedaan. De rest van de klas mag vragen stellen aan de 'experts'.

BIJLAGEN

Romeinse voorwerpen

Munten	Munten
Kleding	Kleding
Gebouwen	Gebouwen
Wapens	Wapens
Potten & Vazen	Potten & Vazen
Legeruitrusting	Legeruitrusting